

NÁZOR BUDOUCÍCH PEDAGOGŮ NA MOŽNOST UPLATNĚNÍ PROJEKTOVÉHO VYUČOVÁNÍ V RÁMCI OBECNĚ TECHNICKÉHO PŘEDMĚTU

Jiří Pavlas, Hana Blažková

Abstrakt

Príspevok analyzuje znalosti skupiny študentů PdF UP Olomouc v oblasti projektového vyučování, jejich náhled na možnost uplatnění v budoucí pedagogické praxi v rámci obecně technického předmětu.

Klíčová slova

Projektové vyučování, projekt, projektová metoda, četnost využívání ve škole, přírodní materiál.

Abstract

Future teachers' opinions on the usability of project-based teaching in a technical subject

This paper presents an analysis of teacher trainees' familiarity with the concept of project-based teaching and of their opinions on its usefulness for the purposes of technical education.

Key words

Project-based teaching, project, frequency of usage for educational purposes, natural materials

Úvod

Projektové vyučování je jedna z mnoha forem alternativních pedagogických postupů, které začaly vznikat na počátku minulého století. Princip projektového vyučování je založen na přenesení teoretických poznatků do reálného života školy.

Dle našeho soudu vystupuje obecně technický předmět jako nástroj, který umožňuje specifickým jazykem formulovat problémy z rozmanitých oborů lidské

činnosti a poskytuje metody k řešení těchto problémů. Při realizaci a řešení projektu se žákovi otevírá možnost k rozvíjení praktických činností, které jsou náplní obecně technického předmětu v průběhu primárního a sekundárního, ale i předškolního vzdělávání.

I touto cestou se ubíraly naše úvahy v době, kdy jsme připravovali podklady pro realizaci průzkumného šetření, pomocí kterého jsem mapovali náhled budoucích pedagogů, resp. studentů PdF UP Olomouc, na možnosti uplatnění projektového vyučování v průběhu výchovně vzdělávacího procesu. A také to zda jsou schopni aplikovat své znalosti v oblasti projektového vyučování v praxi při výuce o materiálu.

Propozice průzkumu

Výzkumný vzorek byl složen ze studentů PdF UP Olomouc. Šetření bylo prováděno v rámci výuky předmětů realizované Katedrou technické a informační výchovy. Zastoupení žen a mužů v našem vzorku odpovídá obecně platnému poměru studentů členěných dle pohlaví na PdF UP.

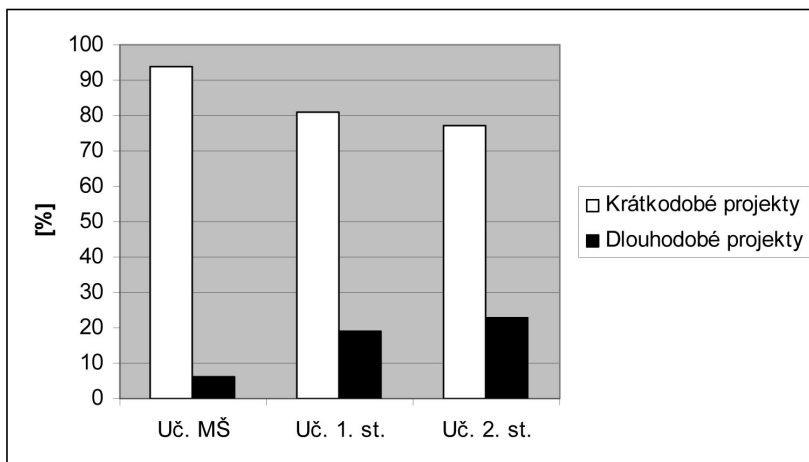
Konkrétně v našem vzorku bylo celkem 76 respondentů, z toho 66 žen a 10 mužů, resp. 87 % studentek a 13 % studentů. Z celkového počtu bylo 17 studentů studijního oboru Učitelství pro mateřské školy, 16 studentů studijního oboru Učitelství pro 1. st. ZŠ a 43 studentů zastupujících různé kombinace studijních oborů Učitelství pro 2. st. ZŠ. Údaje byly zjišťovány prostřednictvím anonymních, osobně předávaných dotazníků. Návratnost dotazníků byla rovna 100 %. Dotazníky byly vyhodnoceny a získaná data byla zpracována graficky.

Dosažená zjištění

Pokud jde o srovnání preferenci možnosti využívání krátkodobých či dlouhodobých projektů v pedagogické praxi (viz graf č. 1), zjistili jsme, že představa budoucích pedagogů u výše uvedených studijních oborů je jednoznačně nakloněna k využívání krátkodobých projektů.

Dle názoru studentů je vhodné zařadit využívání dlouhodobých projektů až do výuky na základní škole, obzvláště na 2. st. ZŠ. Vyjádřeno procentuálně, studenti oboru Učitelství pro MŠ by se odvážili zařadit do výchovně vzdělávacího procesu dlouhodobý projekt pouze v 6 % případů. Studenti oboru Učitelství pro 1. st. ZŠ by aplikovali dlouhodobý projekt do výuky v 19 % případů. Nejmenší obavy aplikovat dlouhodobý projekt do výuky vyjádřili studenti oborů Učitelství pro 2. st. ZŠ. Dlouhodobý projekt by využilo 23 % z dotázaných. Srovnáme-li

obory Učitelství pro 1. a 2. st. ZŠ je zřejmé, že názorové rozdíly nejsou nikterak zásadní, jelikož činí pouze 4 %.

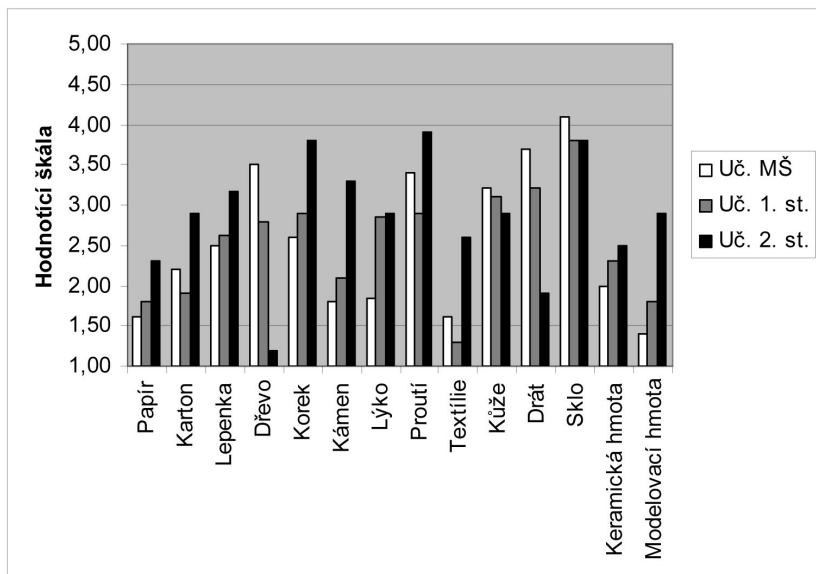

Graf č. 1: Procentuální vyjádření názoru studentů jednotlivých studijních oborů na četnost využívání krátkodobých a dlouhodobých projektů

Dále jsme zjišťovali názor respondentů na možnosti využití materiálů při realizaci projektového vyučování v rámci obecně technického předmětu. Respondenti hodnotili 14 materiálů, které považujeme za zásadní s ohledem na RVP ZV ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Cílem průzkumu bylo zjistit schopnost studentů aplikovat jednotlivé druhy materiálů do projektového vyučování v návaznosti na znalosti z oblasti materiálůvědy, které získali při studiu na VŠ (viz graf č. 2).

Stupeň důležitosti jednotlivých materiálů hodnotili respondenti na pětistupňové hodnotící škále, kde nejnižší stupeň (hodnota 1) vyjadřuje nezastupitelnou pozici materiálu, oproti tomu stupeň nejvyšší (hodnota 5) vyjadřuje nejmenší důležitost materiálu.

Výsledky šetření vykazují rozdílnost jednak mezi jednotlivými studijními obory, ale také vypovídají o důležitosti využití materiálů v rámci jednotlivých oborů.

Graf č. 2: Výsledky průzkumného šetření k zjištění preferencí materiálů při sestavování projektů u jednotlivých studijních oborů

Z grafu č. 2 je patrné, že nejmenší rozdíly v názorech na využívání materiálu jsou u papíru, keramické hmoty a skla, u kterého se prokázalo, že je v pedagogické praxi nejméně využíváno.

Značné rozdíly se vyskytují u materiálů dřevo a textilie. Podle studentů má dřevo dominantní pozici na 2. st. ZŠ, na 1. st. ZŠ toto místo zaujímá textilie. Obecně platí obavy studentů využívat na ZŠ méně známé přírodní materiály jako je prouti, lýko a korek. Pro realizaci projektů na MŠ mají respondenti obavy z využívání dřeva, kůže, drátu a skla. Studenti učitelství MŠ by preferovali spíše práci s papírem, textilií, modelovací hmotou. Skupina těchto materiálů napomáhá k rozvoji jemné motoriky, koordinaci pohybu, prostorové představivosti a práce s nimi odpovídá požadavkům na bezpečnost práce vzhledem k věku dětí.

Závěr

V našem šetření jsme zjistili výrazné odlišnosti v názorech na využívání krátkodobých či dlouhodobých projektů u jednotlivých skupin studentů studijních odborů učitelství PdF UP Olomouc. Domníváme se, že preference krátkodobých projektů u studentů jsou ovlivněny omezenou možností aplikace projektového vyučování v rámci pedagogické praxe, nedostačujícím teoretickým a praktickým seznámením s projektovým vyučováním v pregraduálním studiu. Výsledky jsou dokresleny obavou studentů z nedostatečné časové dotace předmětu, popřípadě nezájmem žáků.

V otázkách využívání materiálů v rámci projektového vyučování se naše očekávání do jisté míry naplnila. Studující vyjadřují obavy z aplikace méně známých materiálů a to především z důvodu, že s nimi nebyli v rámci výuky na VŠ dostatečně seznámeni. Naopak svoji významnou pozici potvrdily materiály -papír, dřevo a modelovací hmota.

K výsledkům šetření bylo přihlédnuto při sestavování návrhu projektu „Inovace přípravy učitelů ve specifické oblasti technického vzdělávání“ přihlášeného do FRVŠ, který řeší inovaci obsahu předmětů zaměřených na výuku o materiálech.

Literatura

- KRATOCHVÍLOVÁ, J. *Teorie a praxe projektové výuky*. 1. vyd. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-210-4142-0.
- CHRÁSKA, M. *Úvod do výzkumu v pedagogice*. 2. vyd. Olomouc : UP Olomouc, 2006. ISBN 80-244-1367-1.

Mgr. Jiří Pavlas, Mgr. Hana Blažková
Katedra technické a informační výchovy,
PdF UP, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc,
e-mail: jirka.pavlas@seznam.cz, hanka.blazkova@seznam.cz